

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javnozhalje, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovano se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravnistvo ulice Molino pletolo št. 3, II. nadst. Odpriete reklamacije se proste poštnine.

V edinosti je moč!

Zabeležiti treba.

V svoji zadnji izjavi, podani v seji proračunskega odseka poslanske zbornice, storil je gosp. ministerski predsednik raznih zelo važnih obljub, da je pač umestno, da iste posebno zabeležimo za morebitni slučaj, da bomo morali kedaj pozneje primerjati obljube z deli in — vspehi. Našo pozornost je še posebno vzbudilo slovesno zatrjenje grofa Badenja, da za njegovimi besedami se ne skrivajo nikake zavratne misli, ampak, da mu je resna in odločna volja storiti to, kar je obljubil.

Že človek v navadnem življenju treba, da dobro premisli, predno se veže takimi trdnimi obljubami; koliko bolj mora biti previden mož, kojega obljube poslušajo ves svet in pričakuje seveda potem primernih — dejanj! Uverjeni moramo torej biti, da je g. grof Baden dobro premislil, kaj je govoril in obljubil, da pri tem ne moremo potajiti svojega skromnega menenja, da take programatske izjave zastopnikov vlade sodijo bolj pred vso zbornico, nego pa v ozki okvir proračunskega odseka.

Zabeležimo torej v kratkih potezah, kar je pojasnil in obljubil grof Baden v svoji zadnji izjavi.

a) Obljubil je, da v kratkem predloži zbornici načrt za preosnovo volilnega reda v državni zbor. — Nočemo tu vnovič utemeljevati — kdo bi neki vodo nosil v morje? — kako krivično je, da koristi tisočev in tisočev ne le koristnih, ampak za obstanek države in človeške družbe neizogibno potrebnih državljanov niso zastopane v zakonodajni zbornici; da na tisoče in tisoče mož, ki plačujejo obilen davek se svojo krvjo in žulji svojih rok, niso deležni političkih pravic; da je ravno to krivično izključenje koristnih državljanov od uživanja splošnih političkih pravic glavni vzrok in izvor onemu vprašanju, ki čuje na ime delavskega in socialnega vprašanja in ki vzne- mirja človeško družbo po vsej Evropi; ne, na vse te stvari nečemo opozarjati vnovič, ker so itak že dobro znane. Ali na nekaj drugega bi hoteli opozoriti njegovo ekscelenco, na to namreč: da je tudi za obstanek njegovega ministerstva neizogibno potrebno, da čim prej izpolni, kar je obljubil glede volilne preosnove. Uverjen naj bode — in v tem pogledu bodi mu v svari len vzgled žalostna usoda koalicijskega ministerstva —, da ne bode trajnega obstanka nobenemu ministerstvu v Avstriji, ki bi se udajalo na skrivnem nadi, da mu bode mogoče izogniti se temu vprašanju po ovinkih. Njegova ekscelenca naj torej v svojem lastnem interesu ne pozabi te svoje obljube in skoro naj predloži zbornici volilno preosnovo, ki bode res — preosnova, t. j.: ki res odpravi stare svoboščine ali — krivice!

b) Njegova ekscelenca je obljubil tudi, da za preosnovo državnoborskega volilnega

reda pridejo na vrsto tudi volilni redi za deželne zbornice. To obljubo pozdravili smo velikim zadovoljstvom, kajti volilni redi za deželne zbornice so po nekod pravi nestvori. To vam je bila volilna geometrija, da je groza. Tu bi zastoj iskali kakega pametnega načela pri odmerjanju poslancev in razdeljevanju okrajev; povsodi je bila odločilna le nemško-liberalna — tendenca. Povsodi so bili odločilni le strankarski oziri in nikjer niso niti mislili na to, da bi volilne okraje zasnovali tako, kakor zahtevajo resnični odnošaji; o praktičnem urejenju okrajev ne more biti niti govora. Po deželah z mešanim prebivalstvom nastali so pravi nestvori volilnih okrajev in se niso plašili najkrivičnejšega razdeljenja mandatov le v ta namen, da so se slovanske večine prebivalstva potisnile v manjšine v deželnih zastopih.

Vsled take volilne geometrije je bilo mogoče, da so celo na Kranjskem — kjer je le 5% nemške narodnosti — imeli svojo- dobnost nemško večino v deželnem zboru. Ali ni to kričeče dejstvo, da imajo tam kakih 100 deloma ubožanih aristokratov in veleposestnikov blizu toliko mandatov kolikor vse kmečke občine skupaj, torej ogromna večina vsega prebivalstva?! Zlasti po Dolenskem so volilni okraji zasnovani takó, da se človek mora le čuditi.

In kako je na Primorskem? O Trstu in njega ozemlju nečemo govoriti, ker ta ima svoj poseben lastni statut in se smatra nekako državo v državi po svoji razsežni avtonomiji, kakoršna ni deležna ni jedno drugo mesto v državi. Pač pa obrnimo pogled svoj v Istro in na Goriško! — Na Goriškem sta dve tretjini prebivalstva slovanske narodnosti, v Istri imamo 118 tisoč Italijanov in nad 180 000 Slovanov, a vendar je v deželnem zboru goriškem slovenski živelj v manjšini, v istrskem pa imamo le 9 poslancev od 30!!! Ta dejstva govore glasno in jasno o načinu, kakó so prirojeni naši volilni redi za deželne zbornice. V imenu pravice, v imenu konstitucionalnega načela, velečega, da večina prebivalstva imej tudi večino mandatov, v imenu tlačenih večin prebivalstva — žalostno je res, da moremo govoriti o tlačenih večinah! — prosimo njegovo ekscelenco, da prej ko prej spravi na dnevni red vprašanje o premembi ali preosnovi volilnih redov za deželne zbornice.

c) Njegova ekscelenca je zatrdil, da ima vlada dobro voljo za rešenje jezikovnega vprašanja in da se to vprašanje ne le mora, ampak tudi more rešiti. Ako je torej tudi njegova ekscelenca uverjen o tem, o čemer smo uverjeni mi že od nekdaj, da je namreč mogoče rešiti jezikovno vprašanje v pravičnem zmislu, potem mu je tem sveteljša dolžnost, da enkrat zamaši ta izvor tolikim in neprestanim bojem. Ako doseže njegova ekscelenca, da postane meso in kri to njegovo menenje o mogočnosti rešenja jezikovnega vprašanja, uverjen naj

bode, da si steče veliko zaslugo za blagor in mir vseh državljanov.

d) Njegova ekscelenca je omenil tudi volilno preosnovo davkov. Njegovo obljubo, da privošči del dohodkov, povekšanih po preosnovi davkov, v prilog financam posamičnih pokrajin, beležimo sicer zadovoljstvom, vendar bi pa še bolj želeli zatrditi, da ti povekšani dohodki države ne bodo prihajali iz žepa itak že preobremenjenega poljedelca, ampak da se, po znižanju glavne svote zemljiškega davka, primerno obdačijo oni imoviti krogi, ona razna podjetja in ona spekulacija, ki je dosedaj umela toli unetno izogibati se vršenju svojih dolžnosti do države. Velikost bremen nas ne tišči toliko, pač pa krivično razdeljenje istih. Ne le s fiskalskega stališča treba urediti preosnovo davkov, ampak tudi po načelu: vsakdo naj nosi bremena po svoji moči!

e) Nadalje je obljubil gosp. ministerski predsednik, da vlada ne bode strogo postopala proti zborovanjem in da bode čuvala svobodo govora. To bi bilo le želeli na korist države same in mi menimo, da, čim manje bode število onih slučajev, ko se bode sodno postopalo proti govornikom, ki so v nepremišljenem trenutku in v hipu razburjenja morda res malo poskočili čez ojnico dopustnega, tem koristnejše bode za ozdravljenje naših odnošajev. Mi menimo, da je najbolje, da se raznim srditim govornikom izmakne vsaka pretveza, pod kojo bi mogli tarnati o pritisku in proganjanju; to jih ukroji najhitreje. Glavno pa je to, da se le ob svobodni besedi mogó razvijati odkriti, lojalni in pošteni značaji. Pustite torej, ekscelenco, da ljudje povedo, kar mislijo — in naj je to tudi malo hudó —, boste vsaj vedeli, pri čem ste. Tudi za vlade ni slabo, ako imajo jasnost pred seboj.

f) Ugajala nam je odkritosrčnost njegove ekscelence, ko je govoril o slavni korespondenčni pisarni. Priznal je namreč, da ta pisarna res ni posebno točna in nepristranska, češ, tudi vladi ne more biti posebno všeč, da se širijo stvari, ki jej niso prijetne. No, to je bilo vsaj odkritosrčno. Toda pripomniti bi bilo, da korespondenčni biro ni toliko vladna, ampak državna ustanova, da mora torej jednako služiti vsem državljanom brez razlike stranke.

g) Konečno se nam je dotekniti stare rak-rane, vsaj kolikor se dostaje naše dežele Primorske. Govoré o dispozicijskem zakladu je rekel ministerski predsednik, da je isti državna potreba, ker se porablja le proti skrajnim prizadevanjem in proti demagogičnemu rovanju. Tu ne moremo molče mimo iti. Znano je, da se dispozicijski zaklad uporablja v prvi vrsti za takozvane oficijozne in poloficijozne novine. Dobro, mi nimamo nič proti temu; tudi vlada mora imeti svoja

glasila, da se brani. Ker pa gospod grof morda še ne ve, zato pa mu povemo mi, da je pri nas novin, o katerih je le eden glas, da zobljejo ali da so zobale iz dispozicijskega zaklada, ki so pa dobljene podpore zlorablja v to, da so netile prepir zaničevanjem jedne narodnosti v deželi. Mesto da bi po svoji dolžnosti pisale proti poznanim drznim rovarjem, rovale so same v službi najradikalnejših življev. Prosimo torej njegovo ekscelenco, da poskrbi primernim potom, da bode oficijozna in poloficijozna glasila res služila njemu in njegovemu programu: razširjenju političkih pravic, pravičnemu rešenju jezikovnega vprašanja in povspeševanju miru med državljani. Ta naša prošnja je gotovo patrijotška in skromna.

Zabeležili smo in sedaj da vidimo, kakova bode — dejanja!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 7. novembra 1895.

Deželnozbornske volitve na Kranjskem. Iz volilnega okraja vipavsko-idrijskega nam prihajajo, čudne zelo čudne vesti. Mi smo odločili, da se ne bomo utikali v volilni boj na Kranjskem, ker nas ne hote razumeti ni tu ni tam Tega svojega sklepa se hočemo tudi dosledno držati; le glede volitve za kmečke občine vipavsko-idrijskega okraja moramo napraviti izjemo in stopiti iz rezerve. Tudi v volitve tega okraja bi se ne bili vtikali, da nam niso od povsem verodostojne strani došla poročila o stvareh, ki so jako blizu — škandalu. Dasi so bile — ne bojimo se povedati tega — že s prvega začetka naše simpatije na strani kandidata Josipa Božiča, ne zato, ker je morda „liberalec“, ampak zato, ker smo uverjeni, da bi dobili žnjim Vipavci in Idrijčani poslance v polnem obsegu tega pojma, vendar smo ostali v rezervi tudi glede na ta volilni okraj, dokler smo menili, da se bije boj med obema domačima strankama. Ali po došlih nam poročilih moramo javno nastopiti za Božiča, ker se je nekako umaknilo vprašanje, ali zmaga „narodnjak“ ali „konservativec“ in je nastalo „kočljivo vprašanje: ali smo narod značaje ali pa narod — postreščkov! Stvarno sodbo o kandidaturi Božičevi hočemo izjaviti pri drugi priliki in smo uverjeni, da bode naše razloge poštno pošteval sleherni, tudi najdoslednejši konservativec; za danes pa kličemo le: da mora voliti Božiča sleherni, ki si je ohranil le še mrvice zmisla za svobodo, samodoločbo, ugled in dostojanstvo naroda! Ne za osebo Božičevo gre tu, ampak za načelo morale v političkem življenju!

Volitve volilnih mož se pridno vrše. Po

„Otrok!“ dejala mi je nekega dne mati. „Uroke imaš, s teboj se je nekaj zgodilo, popolnoma si se spremenil v duši in telesu. Ne govoriš, ne smeješ se, tvoji lici sta upadli, pa tudi tvoja duša bo ginila, ako se ne rešiš čarodejstva. Kaj ti je, sin?“

Mati je zaplakala, hudo mi je postalo radi nje in položil sem ji svojo glavo v „naróče.“

„Mati! To ni čarodejstvo, le moje srce je žalostno in nobeno zdravilo mu ne more pomagati.“

„Tisoč zdravil za jedinca Sertičeve hiše!“, kriknila je mati ponosno. „Katera pa ni hotela biti tvoja?“

„Vse so hotele biti, samo jedna ne.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Vaziljeva ljubav.

Novela, spisal Václav Novák.

II.

(Dalje.)

„Storila sem, kakor je želel, on pa je potegnil svojo roko izpod odeje ter mi jo ponudil. Podala sem mu svojo, on pa jo je pritisnil na usta ter jo poljubil.“

„Luca! Odrasla si že, povem ti torej lahko, kar sem že davno sklenil.“

„Ne govori mnogo, tvoja bolezen ti brani!“

„Tiho! Lahko govorim. Bila si še majhna deklica, ko sem te že bolj ljubil, kot katerokoli drugo. Rastla si, moje srce pa je bilo še gorkeje za-te in prosilo je Mater božjo, naj mi vrne zdravje radi tebe. Mislim sem

že, da me je vslišala: hotel sem te že zasnobiti, — tu me je iznenadil nocojšnji večer! Nesrečna bolezen! Slab sem, Bog vé, če dočakam dné, — hotel sem se ti pa pred svojim koncem izpovedati. Kaj ne Luca, pristavil je z žalostnim glasom, ki mi je rezal srce, kaj ne, duša, nikdar ne boš moja?“

„Vrtelo se mi je v glavi, solze so se mi udrle, povesila sem obraz k njegovi glavi in kot nezavedna dejala: Tvoja sem, Marko, tvoja!“

„Poleg njega sem čakala dné. Kri se mu ni ulila več, moči so se mu povrnille, vstal je in jaz sem mu obljubila, da postanem njegova žena.“

„Vidiš, Vazil! Marko je slab, jedva sope, — a vzel mi je srce in dokler živi ne bom nikogar drugega, kot njegova!“

poročili ljubljanskih listov je zmagala narodna stranka v Spodnji Idriji, v Doléh in Godoviči idrijsko-vipavskega okraja in v Lescah radovljanskega okraja; konservativna pa v Novi vasi pri Cerknici, v Bohinjski Bistrici, v Starem Trgu, v Borovnici ter v Bački Raki, Šmihelu in Žužemberku na Dolenjskem.

V velikolaškem in ribniškem okraju kandiduje župan velikolaški, Matija Hočvar proti dosedanemu konservativnemu poslancu Pakižu. V istem okraju kandiduje kanonik Klinn proti dosedanemu poslancu Višnikarju.

Državni zbor. (Poslanska zbornica). V razpravi o poročilu gospodarskega odseka o predlogih za obdrževanje gospodarske enote je izjavil minister za poljedelstvo grof Ledebur, da se vlada rada posluži prilike, ko more zasledovati vzroke gospodarske krize. Namerovanemu podjetju hoče iti na roko in bode podpirala enketo po svojih organih.

Vprašanje potrjenj župana dunajskega je rešeno. Kar ne bi bil nikdo pričakoval še včeraj, se je zgodilo: dr. Lueger ni zadobil cesarkega potrjenj. Kot lojalnim državljanom nam je dolžnost, da se brezpogojno pokorimo Najvišji volji. Činov z Najviše strani ni dovoljeno kritikovati nikomur. To nam mora biti vsikdar v zavesti. In vendar se bode mnogo pisalo o tem senzacionalnem dogodku, z ozirom na okolnost, da v takih slučajih ukrepa vladar na priporočilo vlade. Ne motimo se torej, ako rečemo, da ministerski predsednik grof Badeni ni priporočil kroni, da bi potrdila Luegerja županom dunajskim. V tem našem domnevanju nas potrja tudi poloficijozni „Fremdenblatt“, ki piše: „Grof Badeni se lahko pohvali, da je dovršil konservativen čin, ko ni — ne zmenil se za šepetanja prijetne oportunitosti — pustil veljati družih načel za upravo velikih skupnosti, nego jamstvo, da se bodo ista upravljala vspešno. Ministerstvo, ki hoče voditi, mora voditi in bistrati tudi javno mišljenje. Župan prestolnice mora jamčiti za po svoji minulosti, da bode nepristranski čval pravico vseh, a takega jamstva nimamo v dosedanem, agitacije polnem življenju Luegerjevem. Ako sedanja večina v mestnem svetu postavi osebo Luegerjevo nad samoupravo, potem seveda bi moralo priti do spora med stranko in vlado. Potem bi prišlo do tega, da bi morala vlada vzeti v svoje roke koristi države“.

Iz tega članka v poloficijoznem „Fremdenblattu“ je torej razvidno: a) da vlada ni priporočila v potrjenje izvolitve Luegerjeve; b) da hoče voditi ne le parlament, ampak tudi javno menenje; c) da hoče zaprijeti boj se stranko krščanskih socialstov, eventualno razpustiti mestni svet in postaviti vladnega komisarja.

Ta izjava v „Fremdenblattu“ kaže vsakako veliko samozavesti, vprašanje je le, da-li bodo tudi moči vlade odgovarjale tej trdni volji? Javno menenje na Dunaju je menda ulito iz drugačih snovij, nego — v Galiciji. Ne morda zato, ker smo bili ob velikem boju na Dunaju na strani protiliberalcev, ampak zato, ker smatramo kot mogoče, da se postavijo sedaj na stran antisemitov še drugi odlični činitelji, menimo, da si grof Badeni z včerajšnjim dnem ni posebno utrdil svojega stališča.

Kolikor je čuti sedaj, izvoli večina mestnega zastopa dunajskega vnovič dra. Luegerja županom in morda tudi v tretjič. Možno je torej, da pride do velikega konflikta in Bog sam vеди, kakov bode konec homatijam. Le to jedno je možno prorokovati že danes, da pride v poslanski zbor, zlasti ob razpravah radi obnovljenja pogodbe z Ogersko, do srditih bojov, kajti antisemitom in marsikomu drugemu ne izbiže nikdo iz glave, da g. Badeni le vsled madjarskega pritiska ni priporočil kroni, da bi potrdila Luegrovo izvolitev.

General Milinković. ki je zastopal do sedaj našo državo na Cetinju, odpovedan je iz te službe. Dobro poučeni krogi trde, da pride na to mesto le taka oseba, ki dobro pozna tamošnje odnose in narodni jezik Črnogorcev. Imena dotične osebe pa še ni čuti.

Iz Bolgarske. V razpravi o adresi je poslanec Danev hudo napal politiko Avstrije na Balkanu in pa trgovinsko pogodbo z Avstrijo.

Na zahtevanje ministerskega predsednika Stojlova priseglo je 100 poslancev, da ostanejo zvesti hiši Koburžana in sicer z ozirom

na veliko žrtev, ki jo je doprinesel princ Ferdinand Bolgarski s tem, da je dovolil, da princ Boris prestopi k pravoslavni veri.

Adresa do kneza izraža nado, da se skoro zopet približata eden drugemu bratska naroda ruski in bolgarski. S tem, da prestopi princ Boris k pravoslavni veri, postane nerazdružljiva vez med knezom in deželo.

Različne vesti.

Za drugo železniško zvezo. Državni železniški svet je sklenil včeraj na predlog Gambinija, da je naprositi vlado, naj kolikor hitro mogoče reši vprašanje druge železniške zveze s Trstom.

Deputacija Ljubljanskega mesta pri cesarju. V ponedeljek dne 11. t. m. vsprejme Nj. Veličanstvo v avdijenci deputacijo ljubljanskega občinskega sveta. Ta deputacija izreče Mj. Vel. zahvalo Ljubljanskega mesta na tem, da je cesar obiskal Ljubljano po potresu, ter zahvalo na državni gmotni podpori bednemu prebivalstvu Ljubljanskemu. V to deputacijo bili so izvoljeni Ljubljanski župan Grasselli, podžupan dr. vitez Bleiweis in občinski svetovalec Hribar. Kakor poročajo Ljubljanski listi, pokloni se ta deputacija tudi finančnemu ministru vitez Bilinskemu in predsedniku glavnega ravnateljstva državnih železnic, da naprosi, da se osnuje v Ljubljani mehanika delavnica za izdelovanje snovij, potrebnih državnim železnicam.

Iz občinskega sveta ljubljanskega. Minolega torka je imel občinski svet ljubljanski izredno sejo. Vsprejeli so predlog svet. Bleiweisa, da je postaviti spomenik na javnem mestu v spomin na veliko naklonjenost Njega Veličanstva cesarja za mesto ljubljansko, toli hudo prizadeto po potresu. Potem so imenovali častnimi občani: markiza Bacquemeha, bivšega ministra, barona Heina, deželnega predsednika, grofa Haracha, prvega podpredsednika pomožnega odbora dunajskega; z večino glasov: barona Schwiegla, drugega podpredsednika imenovanega odbora in dvornega svetnika prof. Sukljeta.

O tem činu mestnega zastopa ljubljanskega je težko govoriti. Vemo, da je hvaležnost jako lepa čednost, vemo, da v dobah nesreče morajo potihniti ne le strasti, ampak tudi razlike v političnem mišljenju, vemo in smo uverjeni, da je bilo mestnemu zastopu le de tega, da izvrši čin hvaležnosti do onih mož, ki so se oklenili vsem svojim srcem Ljubljane v dobi strašne katastrofe; in vendar bi bili želeli, da bi se bila glede barona Schwiegla našla kaka druga pot za izjavo hvaležnosti. Vemo, da mestni zastop ni gledal na politiko, ko je storil ta sklep — mi bi bili želeli, da bi bil nekoliko mislil. Bacquemeh in Heinsti uradni osebi, Harach nam je prijazen, Suklje je naš rojak — ali v Schwieglu je tako rekoč posebej ves protinardni program, v njem je posebej načelo, skrajno nevarno za naš narodni razvoj. Imenovanje takih političkih pronasiranih oseb častnimi občani je in ostane vsikdar jako kočljiva stvar in tudi nevarna. Povedali smo odkrito svoje menenje — pa brez zamere!

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti se je nabralo v zadrugi krčmi v Rojanu 92 stot. kot kobiljaglava kazen za slabo zgovorjeno besedo „fritaja“.

Razpisani štipendij. Iz ustanove pok. biskupa Ravnikarja razpisani je dijaški štipendij v znesku 100 gl. na leto. Pravico do užitka imajo mladeniči, rojeni v kojem kraju tržaško-koperske škofije in ki obiskujejo koji gimnazij na Primorskem, Kranjskem ali na Koroškem ter namerujejo posvetiti se duhovskemu stanu. Prošnje potom dotičnega šolskega ravnateljstva do 30. t. m. c. kr. namestništvu v Trstu.

Povodenj na Goriškem in na Krajnskem. Včerajšnja poročila o tej šibi glasé nekoliko ugodniši. Voda odteka sicer, vendar pa se ni nadejati še konca poplave, ker je vreme vedno še deževno.

Iz Sežane nam pišejo: Temelj narodu je obitelj. Iz družine je narod, od družine je odvisen narod. Torej, dobre, blage, zavodne in narodne obitelji nam je treba, in na take je lahko ponosen narod. Tako obitelj smo imeli nad dve leti in do nedavno v naši Sežani, v naši sredini. Ista ni bila odlična, ne visocega stanu, žalibog, pa odvisna od mar-

sikoga. Glava tej družini je bil Slovenec, in da-si odvisen, kazal je javno, da ljubi svojo domovino in s tem se pokazal značajnišega in bolj rodoljubnega, od marsikaterega kraškega velikaša, ki je sam svoj gospod. Radi tega smemo imenovati to obitelj najodličnejšo.

Kaj pa je bila soproga tega moža? Na to je težko odgovoriti. Ako le rečem: bila je zavedna Slovenka, narodna žena, uzor slovenske matere in rodoljubna pisateljica, — s tem še nisem povedala vsega.

Duša je bila ona tu vsemu narodnemu ženskemu življenju, duša je bila naši ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda. Kot društvena blagajničarica storila je, ne kar jej je veleval stan, kar mogla je, to je storila v prid družbi, v pospeh naroda. Ako so se kje razburili vetrovi jeze in je pihala neugodna sapa, ona je bila tu, ki je s svojo blago besedo umela vse pomiriti in poravnati. Ali glej: ravno ta žena, ki je vsikdar hrepenela le po miru in ljubavi, ravno ta žena bila je proganjena radi nje — narodnosti. Kot prava Slovenka pretrpela je vse napade in neugodnosti, in raje je bila mučenica in žrtva narodova, nego da je dopustila, da se narodu godi krivica.

To obitelj ste Vi Tržaški Slovenci vsprejeli v svojo sredo. Za obiteljjo g. dr. Ribářa dobili ste Škrinjarjevo. Čestitamo Vam od srca. Nam Sežancem pa ostane obitelj Škrinjarjeva v neizbrisljivem spominu. Le vstrajno delujte naprej v prid domovine in vršite svojo narodno nalogo; saj Vam bode to lože sedaj, ko ste — svaobodni!

Papirnatih goldinarjev. Do konca oktobra t. l. umaknenih je bilo iz prometa ter uničenih 56.116.822 papirnatih goldinarjev. V prometu jih je ostalo še 1.766.539. Ti papirji postali so torej že jako redki, prave „bele vrane“, ako je sploh dovoljeno reči, da spominjajo te umazane, po svojem tisku popolnoma ponesrečene krpe le od daleč na kaj takega, kar je bilo nekaj — belo.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji imela je v prvem letu svojega obstanka (od 1. 1. 1894. do 1. 1. 95.) 1.201.842 kron 69 stotajk denarnega prometa. To je dokaz, da je bil ta denarni zavod zelo potreben, da ima občinstvo znanje do njega in zajedno je v tem jamstvo, da bode imela ta hranilnica in posojilnica še lepo bodočnost.

Samomor. Včerajšnja noč ostavila je grešni svet svojevoljno 26letna kuharica Eliza Freisteiner iz Ljubljane, službujoča pri rodbini Reiss, nova ulica št. 28. Freisteiner oblekla se je v črnino, postavila sredi svoje spalne sobice posodo z žarečim ogljem, dobro zamašila špranje na oknu in vratih, legla na postelj in pričakovala smrti. Kisljenik, razvijajoči se iz žarečega oglja, jo je res zadušil. Oglje pa je zapalilo tudi pód sobice, toda prihitevi gasilci so ogenj kmalu pogasili. Obleka samomortke bila je sežgana, desna roka pa bila je sežgana do kosti, kajti brčkone je bila nesrečnica v nezvesti padla na posodo z ognjem ter obležala z desnico v ognju. Vzrok temu samomoru? Brčkone zopet ona nesrečna „nesrečna ljubezen“. Ogenj in voda pa sta napravila okolo 700 gl. škode na poslopu.

Nezgoda na železniški postaji. Včeraj zjutraj padel je kurilec Edvard Črnič raz železniški stroj, v tem ko so prevažali vagon na tukajšnji južnoželezniški postaji. Črnič obležal je v nezvesti. Prihitevi zdravnik dal je ponesrečenega prenesti v bolnišnico.

„Izginilo“ dekle. Mesec dni je tega, odkar je zmanjkala z doma 19leta posestnikova hči Marija Rebula, iz neke vasi Poreške okolice. Sorodniki bili so v velikih skrbih zaradi dekleta, govorili so celo o samomoru Marije. Sedaj pa se čuje, da se ista Marija Rebula potika po Trstu. Tukajšnje c. kr. redništvo jo iztakne gotovo in zajedno tudi pojasni, po kaj je došlo dekle v Trst, ne da bi o tem kaj znali nje najbliži sorodniki.

Živinska surovost. „Kuryer Levowski“ javlja iz Lubaczova na Gališkem: Iz vasi Hruszowa blizu Lubaczova pobegnil je nek ulanec, kateri pa se je po nekaj dneh zopet prijavil. Vojaškega beguna vspejel je v Lubaczovi desetinik (korporal) Szczebiak, privezal beguna k svojemu konju in dirjal z njim v Hruszowo, kjer se nahaja eskadron dotičnega ulanskega polka. Seveda ubogi ulanec ni mogel dirjati kakor desetinikov konj; padel je, a surovi desetinik je le poganjaj

svojega konja v dir. Ko je dospel desetinik na penečem se konju v Hruszowo, ni bil za konjem privezani ulanec več podoben človeškemu bitju: udje bili so mu polomljeni, glava razbita, vse truplo razmesarjeno. Živinskega desetaka izročili so sodišču.

Policijsko. Hišina Antonija Krajc, ki je dne 3. t. m. napadla iz maščevanja svojega nezvestega ljubega Vincenca Delceta in njegovo novo ljubico Ano Facci (glej „Ed.“ izdajanje za torek 5. t. m.), stavila se je minolo noč sama policiji. Pridržali so jo v zaporu. — Nepoznan tat ukradel je Elizi Kutnig, stanujoči na Škorklji št. 236, iz nje stanovanja 3 gl. v gotovini, srebrno veržico, na kateri sta bila obešena dva talarja Marije Terezije in nekoliko srebrnega drobiža. — 15letnega brezposelnega Viljema Velikonjo so zaprli, ker je ukradel kmetu Andreju Likarju iz Otice 3 kg. kave, 20letnega težaka Frana Biščaka iz Trsta. pristojnega v Ajdovščino, pa so deli pod ključ radi tega, ker je popival v neki gostilni v ulici Farneto, a plačati ni imel s čem.

Loterijske številke izžrebane 6. t. m.:
Brno 03, 37, 12, 44, 76.
Inomost 49, 83, 21, 30, 69.

Najnovejše vesti.

Dunaj 7. Antisemitski „Deutsche Volksblatt“ piše, da večina občinskega sveta dunajskega se nikakor ne da odmakniti od svoje dolžnosti in da ostane zvesto na strani dra. Luegerja. Stranka vsprejme ponudni jej boj.

Prag 7. Danes je imelo ustavovno plemstvo svoj shod in je sklenilo stopiti v volilni boj. Stranka postavi 21 kandidatur.

Carigrad 7. Minister za notranje stvari Halil Rifat je imenovan velikim vezirjem. Poslaniki vevlasti opozorili so včeraj vlado na klanje kristijanov v letu 1860 v Siriji ter so povprašali isto, kaj je ukrenila v preprečenje nevarnosti.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za je-on — — — — —
Pšenica za spomlad 1896 6.93 do 6.99. Oves za jesen — — — — — 11. za spomlad 5.98 — 6. — Kozna za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.56 — 4.57
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.70 — 4.80 od 79 kil. f. 6.75 — 6.85, od 80 kil. f. 6.80 — 0.95 od 81 kil. f. 6.90 — 7. — od 82 kil. f. 7. — 7.05, od 83 kil. f. 7.10 — 7.15, od 84 kil. f. 7.20 — 7.25, od 85 kil. f. 7.30 — 7.35, od 86 kil. f. 7.40 — 7.45, od 87 kil. f. 7.50 — 7.55, od 88 kil. f. 7.60 — 7.65, od 89 kil. f. 7.70 — 7.75, od 90 kil. f. 7.80 — 7.85, od 91 kil. f. 7.90 — 7.95, od 92 kil. f. 8.00 — 8.05, od 93 kil. f. 8.10 — 8.15, od 94 kil. f. 8.20 — 8.25, od 95 kil. f. 8.30 — 8.35, od 96 kil. f. 8.40 — 8.45, od 97 kil. f. 8.50 — 8.55, od 98 kil. f. 8.60 — 8.65, od 99 kil. f. 8.70 — 8.75, od 100 kil. f. 8.80 — 8.85
Pšenica: Srednje ponudbe povpraševanje dobro. Prodaja 2000 met. st. 5 nř. dražje, 84 5 nř. dražje. Vremo lepo.
Praga. Neratunirani sladkor za november f. 13.40 december 13.50, brez carino.
Praga. Centrifugalni novi, postavljeni, v Trst in carino vred odpadljatev praeon f. 31.50 Con casad 32 — 32.25 Četvorni 33 — 33.50. V glavah (soli) 32.50 — 33.
Havro. Kava Santos good average november 91.75 za mare 89. —
Havrburg. Santos good average za december 74.75 za mare 72.50 maj 71.75 mirno.

Dunajska borza 7. novembra 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.05	99.90
„v srebru	100.30	100.10
Avstrijska renta v zlatu	121.05	121.10
„v kronah	100.80	100.60
Kreditne akcije	886.25	885. —
London 10 let	120.55	120.50
Napoleoni	9.59	9.58 1/2
20 mark	11.78	11.78
100 italj. lir	45.15	45.07 1/2

Hiša na prodaj.

V Gabrovici pri Preseku poleg ceste nahajajoča se hiša je na polaj. V tej hiši je že več let dobro urejena krčma in prodajalnica tobaka. Hiša ima štiri sobe, kuhinjo in obokom zidano klet za vino. Poleg hiše je velik hlev in vrt, na vrtu je vodnjak, v katerem ne zmanjka vode niti o najvišji vročini. Cena in pobilji pogoji izvedeti je pri lastniku v Gabrovici. Cena je primerno nizka. M. Briček

Sloveči prašek za zobe

prof. dr. Haiderja je najboljšo sredstvo za čuvanje zob pred gnjilobo ter jih čisti, ne da bi oškodoval steklenino.

V skatljicah po 30 in 50 nř. izključno v premovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

Tinct.: Stomach: comp.

Svetega Jakoba želedečne kapljice.

Skoz več let skušano domače zdravilo, ki pospešuje prebav in tek povečuje itd. Steklenica 60 nř. in 1 gl. 20 nř. Kakor domače živceokrepjujoče sredstvo prve vrste, čezal se je skozi večletno rabo dra. Liebera živce okrepjujoči eliksir (Tinct. chinæ nervotica comp.) — Varnostna znanaka + in sidro — steklenice po gl. 1, 2 in 3.00. Po lečnikih in uradnih predpih pripravljanih v lekarni M. Fanta v Pragu (glavna zaloga): Lekarna Sera-vallio v Trstu; dalje: lekarna I. Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stefans-platz, kakor tudi v drugih lekarnah.